EEN VOUDIG SCHUYT-PRAATJE,

TUSSCHEN EEN

AMSTERDAMMER,

HAARLEMMER,

EN

HAGENAAR.

IN DE TREKSCHUYT OP HAARLEM,

Over zaken rakende deze tegenswoordige tyd.

Gedrukt onder 't opzicht van Geregtigheid die nu legt verſchooven of vertrapt met voeten voor JAN DEN WENSCHER 1748.

EENVOUDIG SCHUITPRAATJE;

GEHOUDEN TUSSCHEN EEN

HAGENAAR, AMSTERDAMMER, en HAARLEMMER.

Hagenaar.

IK ben verblyd 't geluk te zullen hebben om myn tyd te mogen paſſeeren hier in de Schuit, genietende het geſelſchap van u myn Vriend die ik in langen tyd niet geſien heb, zedert die groote verandering die in ons Vaderland is voorgevallen ; daar u geboorte plaats myn oog getuigen geweeſt is: ik ſtont verwondert over de welbeſpraakte *Brutus* , en niet minder over uw Bataaffche *Fabricius* ; zy verdienen niet alleen die naamen: maar zy ſtreeven die Helden te boven, ik was te vooren verwondert, hoe zo een volkryke Stad kon in de blans gehouden worden; maar nu myn oog en oor getuigen zyn geweeſt, en zulke zielroerende Aanſpraake gehoort en geleeſen heb , is myn verwondering nog des te grooter dat daar zulke Patriotten gevonden worden, die zo voor haare vryheid ſtryden: waar op ik uit grond myns herte zeggen , *Lang leeve de Grondleggers der Vryheid van het magtig Amſterdam:* maar zoo als ik in de Aanſpraak van die groote Nederlandſche *Brutus* lees , wiens lof niet alleen hier werd verbreid , maar door de heele zeven Provincien pryſt men zyn ongemeene liefde die hy voor u alle komt te draagen : maar zoo ik in de Aanſpraak van den 24 Auguſtus gezien heb ,

zoo ſchynen 'er nog eenige kwaadmenende te zyn , die zyn voorſtellen niet goed en keuren, weet men niet wie het is , die de Grondleggers van u Stadt in deze Aanſpraak komen te beantwoorden, tegens een geſchrift Aanmerkinge op de 3 Artikelen, heeft UE. ook by geval 'er een by uw om ze eens te overwegen.

Amſterdammer.

Neen Heer, ik houde my met zulke Libellen niet op, zy zyn myn 't niet eens te pyne waart om 't gezigt in te ſlaan, zoo als ik gehoort heb, zo komt die Schryver de Aanſpraak van de Nederlandſche *Brutus* en de Bataafſche *Fabricius* voor, als een Blanketſel om den Burger door die ſchoone kleur te misleiden , en wat dies meer is: hy noemt het met de naam van een vooſe Raapeſchil, als dat het zoo dik daar op lag.

Hagenaar.

Ja wat zal men zeggen, elk heeft zyn vriende en vyanden , maar in deze zaak komt het my voor als dat hy tegen zyn eige gemoed geſchreven moet hebben : door de kragt van 't Geld word de Pen wel eens gebruikt , al loopt het dwars tegens de man aan : maar de lof die den Drukker en Schryver daar door komt te verdienen is heel groot: als namentlyk de haat van alle welmenende Burgeren , zyn lof en reputatie in de Aanſpraak , daar hy voor een *Faam* en *Eerrover* word verklaart , en vergeleken by een verlyder der menſchen; namentlyk gezegt voor een *Duyvel* die kwaat zoekt te zaaijen onder uw Burgeren : maar laten wy daar van afſtappen, deze *Brutus* evenaart des te meer de Roomſche *Brutus* , het is u niet onbekent als *Colatinus* zag dat *Brutus* na de vryheid ſtreefde , zo wierd *Co-*

la-

latinus een vyand van *Brutus:* dog doe de oogen van hem wierde geopent, zag hy dat het goed was 't geene hy te vooren zogt in de geboorte te ſmooren: was deze vriend, namentlyk die in oppoſitie is gekomen tegens u drie Artikelen, en de ſpot dryft met u Nederlandſche *Brutus* of Bataaffche *Fabricius*, eens mogt door het Rapiaanſche zop zyn oogen gebet worden, op dat hy een ander geſigt van de zaak mogt krygen, en dat men hem een naam van *Colatinus* mogte geven, en het zelve voedſpoor van dien Held opvolgen, en nevens zyn mede Burgers voor de Vryheid ſtryden, gelyk dien Held gedaan heeft.

Amſterdammer.

Dat is ook een regt geaart Burgers pligt, dat men ſtryden moet voor zyn Regt en Previlegien.

Haarlemmer.

Als gy daar voor ſtryden wilt, moet gy eerſt die overheerlyke Notificatie leezen, want als gy daar maar aan roert dan word gy immers voor een Vreemdeling of ten minſten voor een Rebel verklaart.

Amſterdammer.

Dat hebben wy onze Regenten wel anders verklaart: maar de zaak doen de Burgeren poſſeſſie hebben genomen in de Doelen, hebben zy 't op een moderaate wys aangelegt, en de Heeren die 'er zaten op onze Kamer; verzogt als of zy de goedheid geliefde te hebben om dat vertrek te ruimen, deze Zaal dan geruimt zynde kwam 'er een groote toevloed van Burgeren, die als rykhalsde om een zaak te tekenen die 'er doen ter tyd wierd voorgeſteld, waar op 'er dien dag wel drie duizent Burgeren getekent hebben, de-

ze zaak raakte rugtbaar aan onze Regenten die een verkraayer uitſtuurde om de zaak regt op te neemen , en men weet zeer wel als een Heere knegt word gezonden om zulks op te neemen, dat ze daar wel de helft of meer zullen byvoegen, want het raakt de Mof zo wel als de Heer: maar met groote verwondeting van onze Burgers zag men des anderen daags die Notiſicatie aangeplakt , of nu die Knegt de zaak zyn Heer heeft voorgedragen dat het Vreemdelingen waren dat en weet ik niet.

Haarlemmer.

Hoe kan die Knegt daar eens 't gezigt van gehad hebben , want zoo als de braave Burgeren hem zagen , zeyde zy tot malkanderen moeten wy hier een moſtert jonge dulden , 't antwoord was neen : hier op wierd dien Spion uitgelyde gedaan van een troep van Burgers, nu kunt gy by u zelven wel begrypen als dat het voor die Supliant een groote ſmaat was: ergo kunt gy wel denken dat die de aanbrenger zal geweeſt zyn, van Vreemdelingen en Rebellen.

Amſterdammer.

Dat is wel de ſpyker op zyn kop geſlagen: maar laat ons nu verder gaan dat is al te oud, wy hebben nu genoeg goed nieuws van de Grondleggers der vryheid, en van de mildheid der Regenten.

Haagenaar.

Wel nu ik verlang 'er al na: ik heb in s'Hage gehoort hoe u Regenten door een liberaale geeſt gedreven zyn : namentlyk in 't offereeren der Poſteryen aan 't Land: ik beken wy hadden het in s'Hage niet verwagt van uw Amſteldamſche Regenten, men ſtont verwondert over deze zaak

en

en ſloeg de handen in malkanderen, en zeyde nu kan men zien als dat de Burgers, de Regenten liberaal gemaakt hebben, waar op wy alle die doe in ons gezelſchap waren luidkeels uitriepen: *Hoezé;* lang leeve de Burgeren van Amſterdam, God zegent haar goed voornemen.

Amſterdammer.

Ja Heer het is noch toe gezegent afgeloopen, de Heeren hebben zelfs zonder 't eens af te kondigen de Poſteryen geoffereert aan 't Land, 't welk men eerſt te weten kreeg doen onze Bataafſche *Fabricius* van zyn *Doorlugtige Hoogheyd* weder gekeert is, en 't onze Burgery bekent gemaakt heeft op den Doelen, de Burgery begon op die goede tyding aan 't roepen *Viva Oranje.*

Hagenaar.

En riepen zy ook doe niet lang leeve onze Regenten.

Amſterdammer.

Wel neen.

Haarlemmer.

Hoe dat dan, zy hebben Artikel 1. zoo als 'er gezegt word immers voldaan.

Amſterdammer.

Twee en drie moet volgen eer het nog goed komt.

Hagenaar.

Ik heb het van daag gehoort als dat zy de klokke een uur, de anderen ook ten vollen toegeſtaan hebben, en van de Puy de 3 Artikelen afgelezen, en daar ten volle *Fiat* opgegeven door de Burgermeeſters en Raad dezer Stad, wat zeggen de Haarlemiten daar van.

Haarlemmer.

Wat wy daar van zeggen al hadden de Burge-

ren die man met zyn jok daar aan hangende met een Lantaarn uitgezonden, hy zoude ze niet beter kunnen gevonden hebben; maar zoo ik hoor zyn daar uw Burgers nog niet mede te vreeden, zy hebben van dezen avond een nieuw Requeſt laaten tekenen om aan Hun Groot Mogende te verzoeken dat zyn Hoogheid de geſchillen tuſſchen Burger en Regent gelieft te bemiddelen, en de Burgery gelieft te vereeren met zyn Doorlugtige Perſoon, die wy nevens u ook allen tegenswoordig voor onze wettige Hooge Overheid houden.

Amſterdammer.

't Is waar dat 'er een Fiat gegeven is, maar de Burgeren die geloven dat dit maar gedaan is om haar niet gaande te maken tegens hun: want was 't mening van de Heeren, zy zoude het getekent laten hebben door de vollen Raad, en de Burgers antwoorde die ons eens heeft bedrogen die betrouwen wy niet weer voor de tweede maal; maar wy hebben gezien die heilzame Propoſitie waar in zyn Hoogheid ze verzoekt de Poſteryen aan 't Land te offereeren, maar neen 't moet met Amſterdam door dwang en hooge noot geſchiede.

Hagenaar.

Ja Heere zoo is 't altyd gegaan met u Regenten, men kan immers geen bewys by brengen, dat die Heeren 't zy klein of groot aan u Burgers hebben voorgeſtelt of toegeſtaan 't geen zy verzochten, of 't is met dwang moeten geſchieden, zelfs in de verkieſing van zyn Doorlugtige Hoogheid wilde men liever 't leeven miſſen als dat te dulden, 't zelve was ook zoo doen men Hem Erffelyk moeſt verklaaren, en wat deze zaak

aan-

aanbelangt, de 3 Artikelen zyn nagels aan haar doodkiſt, al dat worſtelen dat zy onder de hand gedaan hebben, als namentlyk 't af leezen van de Notificatie is de intentſies van de Burgers te weeten door de mond of geſchrift, 't welk u lieden aan den Capiteinen heeft overhandigt, dat zyn alleen van haar laatſte ſtuypen geweeſt, en ſtrikken daar men haar zelven in heeft gevangen.

Haarlemmer.

Na de alderlaatſte ſtuyp volgt de dood, en zy zyn nu door die ſtuyp eindelyk getroffen: namentlyk dat zy nu 't *Fiat* ten volle gegeven hebben, en daar rykhalſt ons geheele Land na; want men zegt dat Amſterdam doet, dat doet 't geheele Land.

Hagenaar.

Wel rykhalsde daar ons geheele Land na, men kon de Burgeren met geen grooter blydſchap in s'Hage ontfangen hebben als 't geſchied is, en dat zyn tekenen dat wy de zaken ook voor goed keuren.

Amſterdammer.

Myn Heer hoe zyn ze dan daar ontfangen van de Burgeren.

Hagenaar.

Hoe ze ontfangen zyn, met open armen, en luit keels uit te roepen: daar gaan de Stavers der Vryheid heenen, en de ontfangſt by zyn Doorlugtige Hoogheid was meede niet klein, deze Vorſt ſcheen met ontroertheid aangedaan, over de verdrukking van zyn Burgers, en heeft ze op zyn woort van Eer belooft, dat hy de zaak van haar zoude ter herte neemen.

Amſterdammer.

Zyn 'er dan ook geen andere geweeſt by zyn Hoogheid als deze Burgers.

Hagenaar.

Ja nog twee Heeren , zy leeken wel van de Regeering te zyn.

Amſterdammer.

En hoe zyn die gevaaren dat wilde ik wel eens weten.

Hagenaar.

Dat en kan ik u niet zeggen , de Vorſt heeft de aard van zyn Voorvaders, namentlyk die van *Willem den I* zeer wel ingezogen , dat is te zeggen , dat hy de tweede zwyger met regt mag genaamt worden : maar dit ken ik 'er van zeggen , dat zy als dood van zyn Hoogheid zyn te rug gekeert ; ergo hebben zy geen voordeelig antwoort gekregen.

Haarlemmer.

Dat zou men daar uit kunnen opmaken: maar was 't niet beter dat men Hem tot de Graaffelykheid verhefte, dan waren al die diſputen gedaan , en deze Vorſt zou dan zyn Burger beter 't Regt kunnen bezorgen, want gy lieden ſchynt nu langer geen geloof aan u Regenten te ſlaan.

Hagenaar.

Geloof ſchynen de Amſterdammers verlooren te hebben , dewyl 't niet zonder reden is; want deze gift van den Regent aan den Burger is groot, en zy zyn zulke giften niet van die Heeren gewent , ik zal ze u eens hier by gaan vergelyken : die een groote ſomme geld door onrecht na zig geſleept heeft, en als men het haar onder 't oog brengt dat dit onregtvaardig geldt is, zo zullen zy 'er doch zo ſchielyk niet kunnen af-

afftappen of zy zullen alle liſten en laage aan leggen om 't dog te behouden, en deze Heeren geven op 't verzoek van de Burgers aanſtonds *fiat*.

Amſterdammer.

Dat is nu de tweedemaal, dat ik dat gunſtig woord *fiat* gehoort heb; maar of de Lezer dat zoo in zyn hart gemeent heeft als hy 't geroepen heeft, en weet ik niet; het ging hem af als of hy den eiſcher was geweeſt van de 3 Artikelen, zo nam hy 't hem ter herten 't roepen van *fiat*, deze Heer heeft een goede ſtem, men moeſt hem als de Omroepers plaats oopen kwam daar mede voorſien.

Haarlemmer.

En hoe hebben haar de anderen gedragen.

Amſterdammer.

Hoe zy haar gedragen hebben een meenigte ſcheenen wel meenende te zyn door de eerbewyzen die zy voor de Burgeren gedaan hebben, en een andere party ſcheen tegens haar gemoed te moeten beſluiten, om op de Artikelen *fiat* te geven, nu kunt gy eens bezeffen als gy myn eens had te kort gedaan, en ik verzocht 't aan uw Meede-Leeden om recht in myn zaak, en die gaven daar op fiat, en ik zag dat ik 't ook niet konde ontgaan, en moeſt zeggen ik geeve fiat, en verklaar myn zelve voor die geen die u t'kort gedaan heeft, nu kunt gy beſeffen hoe zo een menſch moet geſteld wezen.

Haarlemmer.

Ik zou denken als de dood: maar hoe droeg den Burger zich.

Amſterdammer.

Dat kunt gy wel bezeffen; men hoorde een gejuich door de geheele Stad van 't roepen *Viva Oran-*

Oranje, en een andre party ſcheen nog onvergenoegt te zyn, en dacht dat dit *fiat* niet goed en was; waar op een zeyde wy zyn voor den donder gekult, 't is niet zoo als 't hoort te wezen daar ſtaat niet onder *Preſentibus*, die of die ſimpel in kennis van my Secretaris, wat beliefje? al ben ik een Sjouwer, ik heb ook wel meer Placcaten gelezen; maar zy waare wat van meer klem of begrip voor een gemeen Burger, dat men dat nu ook zo niet kan doen, moet t'veel werk zyn, voor die goede Heere, om een Placcaat in zyn volle kragt te brengen; ik wil niet twyffelen als 'er een nieuwe belaſting op den Burger zoude gelegt worden, dat men wel een ander Placcaat zoude opſtellen, zoo beantwoort hy 't met een Patriotſche yver.

Hagenaar.

Maar laten wy van die zaak afſtappen, 't zal hoop ik alles wel ten beſten voor u Burgeren afloopen, gy hebt een goede Stuurman aan boord en die zal u wel in een goede Haave doen lande, dat vertrouwen wy alle van hem, gy hoeft niet eens bevreeſt te zyn dat uw Schip zich op een klip zal te barſten ſtooten, 't is een tweede Argus die voor u Burger-Recht altyd wakent is, al vertoont zich Merkuur menigmaal voor zyn oog om hem in ſlaap te krygen, 't zy met Fluit of door de kragt van zyn Medicamenten die hy in zyn beurs heeft; niets zo groot of klein zal hem van zyn Staats-Roer houden, hy heeft naaſt zyn zeyde geplaaſt Billykheid en Geregtigheid, en daar vertrouwt hy hem zelven op: ſchoon dat zich Mercuur wel eens vertoont met Medicamenten, 't is vergeefs aan een gezonde gevergt om die te conſumeren, die dient hy te brengen

by

by die geenen die nu aan een kwynende ziekte loopen: de Loeveſteinſe factie legt heel in duigen, en de ſplinters hebben eenige daar van getroffen dat zy ongeneeslyk zullen zyn, al komt Mercuur by haar met zyn Medicamenten, en al naame zy 't in, haar uitwerking kan 't by haar niet meer hebben. Eindelyk zy zullen zo lang kwynen moeten tot dat haar zyn Excellentie de Dood komt weg te rukken; want het is een ongeneeslyke ziekte, daarom mag men hem wel by de Kanker vergelyken; wanneer die niet by tyds word geſneeden zoo vreet hy heel diep in, en daar is geen geneſen aan, en men moet kwynen tot de dood zulke menſchen gelieft gunſt te bewyzen om haar van de aarde te rukken; zoo diep is de kanker in de Loeveſteynſe Factie in gevreten dat zy ongeneeslyk is: maar zo ik gehoort heb is 'er iets afgeleſen op de Doelen, om een nieuwe Regeering te hebben, gelyk die van Nimwegen, heeft UE. daar iets van gehoort.

Amſterdammer.

Of ik daar van gehoort heb zekerlyk; maar eenige keuren 't goed en andere kwaat, de een zeyt wy willen de Koninglyke weg in ſlaan, in de zaak te laaten aan zyn *Doorlugtige Hoogheid*, en die zal daar wel Redres in maken, en 't kaf uit 't Koorn zoeken; andere zeggen weder wy willen de goede wel laaten Regeeren: maar die tegens zyn Hoogheids intentie zyn, die zullen wy verwerpen, en dat niet door den tyd; maar aanſtonds, en zoo ſpreekt de groote hoop van 't volk, en dat is de verkeerde weg gezocht, de 3 Artikelen zyn 'er nu door, nu dient men 'er wel een gebruik van te maken; als om te weten op wat voet de Poſteryen en de Ampten zullen moe-

moeten behandelt worden , en de Gilden weder in haar volle kragt te herſtellen, op dat men door dit groot verrigt werk door u manhafte Beſchermers der Vryheid, ook eens mogte weten, dat het verrigt is.

Hagenaar.

Alles door den tyd zult gy 't bekomen; maar verwagt gy van daag zyn Hoogheid niet binnen Amſterdam , die zal dan den Burger in alles wel dat recht en billyk is voldoen.

Amſterdammer.

Ja myn Heer wy zien hem nu alle uuren van den dag te gemoet , en hoopen zoo die Vorſt hier arriveert dat hy ons van een party Meinedigen zal ontſlaan ; maar daar zyn een party die willen dat de Regeering zal blyven, en daar laat men op tekenen ; maar haar tekening zal geen veertig duizend man gewapende kunnen uitmaken als onze welmenende Burgers, en wie daar de oorzaak van die tekening is, en weet ik niet tot heeden toe.

Haarlemmer.

Het mag wel een Curſius of pleyt Calfakter zyn, die door de oneenigheid zich moet voeden; maar laaten wy die rommelzoo van tekenaars in haar eigen vet laate gaar braden; men zal hun des te meer daar voor kunnen beſpotten, maar heeft hier eergiſteren niet al een Gecommiteerde geweeſt van zyn Hoogheid.

Amſterdammer.

O ja men heeft hem ook nog eenige eerbewyzen gedaan , doe men wiſt dat hy in zyn Logement gearriveert was , liet men by eenige Patriotten de Oranje vaandelen waayen, tot teken

dat

dat men zoo wel voor de gezonde achting had, als voor de geene die hem gezonden heeft.

Hagenaar.

Wel ik ben 'er om van herte verblyd , en ik denk niet of 't zal alles wel afloopen, hier mede zullen wy moeten eindigen, want wy zyn aan de Stad gekomen , en ik bedank uw lieden voor u goede converſatie.

Haarlemmer.

En ik wenſch UE. al wat van den Hemel kan gewenſcht worden , en dat gy ook ter eeniger tyd van een party Regenten mogt ontlaſt worden; ik meen, gy moet het wel begrypen, van die kwaadmeenende! en gy Amſterdammers hebt u eer daar door ten volle wedergekregen , die gy by het ombrengen van die onnozelen hebt verlooren ; komt gaat met myn na Huys en drinkt een fles Wyn , op 't goed ſucces dat zyn Hoogheid alles tot welſtand van u Burgerſtaat zal ter harten nemen.

Amſterdammer.

Daar ſlaan wy ten minſten geen twyffel aan.

Ach! zag ik maar dien Held,
Die 't Burgerregt herſteld.

EYNDE.